

TRIBUNA

Raons i emocions de Nadal

Patronat de la Fundació
Joan Maragall

La reflexió sobre l'experiència religiosa revela la confluència poderosa de raó i emoció, de pietat popular i subtilesa teològica en aquesta dimensió humana. En ocasió de les festes de Nadal suggerim pensar en tres aspectes de l'emoció i tres aspectes de la raó a l'entorn d'aquesta festa tan essencial.

Els tres aspectes emocionals es refereixen a la família, els pobres i la naturalesa. La dimensió familiar –o de retrobament amb la gent que ens resulta més important i propera– és l'aspecte probablement més intens i més potencialment conflictiu de les celebracions de Nadal. L'alegria de la trobada queda sovint enterbolida, però, per la nostàlgia dels absents, que aquests dies es fa tan feridora, o per malentesos i friccions amb els presents. El dolor de l'absència dels difunts, o dels que per una raó o altra són lluny de nosaltres, pesa molt en aquests dies.

Més enllà d'aquest cercle dels familiars i amics íntims, se n'obre un altre: el dels que pateixen desemparament, pobresa, gana, fred, humiliació i guerra, i que se'ns fan més presents que mai a la consciència –i és una riquesa de Nadal que sigui així– i ens susciten una tristesa llàgrima, una perplexitat incòmoda, un toc de remordiment. Més ans encara, el cercle de la naturalesa ens con-



Pessebre vivent de Corbera

**El Nadal és més que
un simple solstici;
celebrem la dimensió
divina i transcendent**

vida a celebrar el solstici d'hivern, amb la promesa d'un allargament de la llum o, a l'hemisferi austral, el solstici d'estiu, amb l'apoteosi dels dies més llargs.

Són tres aspectes molt immediats, intensos, que es repeteixen any rere any, tant en l'esfera religiosa com en la laica. Els podríem resumir en una paraula: pau, potser la paraula humana més universalment relacionada amb Nadal: un

desig de trobada, de confluència, d'harmonia, d'amor.

Tres aspectes referents a la raó són la trobada amb la dimensió divina d'una racionalitat còsmica, la posada en qüestió de la racionalitat tècnica i econòmica, i l'experiència dels límits de la racionalitat.

En la festa de Nadal celebrem molt més que un simple solstici. Celebrem –els que així ho sentim i ho creiem– la dimensió transcendent, divina i amorosa d'una racionalitat còsmica anterior a tota estrella i a tota vida, que ha permès la nostra existència i en el si de la qual existim, més profunda que l'aire que respirem que el pensament que ens enriqueix. En altres paraules, celebrem que el Déu creador sigui també Déu salvador, que es mantingui proper a la seva creació, que l'arrodoneixi amb la seva companyia misteriosa i discreta. Aquesta trobada suposa anar més enllà de la nostra realitat quotidiana i apunta a perspectives molt més àmplies: un cosmos enllà d'un simple solstici, un amor de fons enllà dels nostres amors erràtics i deficients.

La trobada profunda amb Nadal posa en qüestió la racionalitat tècnica i econòmica, que massa sovint imposa al món la seva lògica instrumental i la seva avidesa voraç, el seu dinamisme apassionat però ineficax i cruel, que desestima massa aspectes de la vida humana i els sacrifica al servei del benefici d'uns quants. El sentimentalisme envers els desvalguts –tan important, perquè ens aporta consciència i ens mou a actuar– adquireix, aquí, una dimensió més àm-

plia, la de la crítica social i l'afany de justícia, tan presents en l'acció social cristiana.

L'experiència de Nadal –la vulnerabilitat i el misteri del nen Jesús a l'estable o la cova, la vinguda de Déu al món– invita la raó a la humilitat: relativitza els triomfs de la lògica i els enlluernaments del poder, evoca les dimensions de revelació que té el món, i ens recorda que una raó sense amor és una raó perillosa, d'una gran capacitat destructiva. Els elements de tendresa a què invita la revelació de Nadal es retroben amb l'afecte envers els familiars i els éssers més propers i ens reclamen una pausa en els nostres tràfecs habituals per cultivar aquesta dimensió tan humana.

Els aspectes sentimentals dominen sovint la perspectiva de Nadal. No és cap problema, si no l'estovem i el difuminem en un magma emocional sense compromisos reals, degradat en aspectes àvidament comercials. Al cap i a la fi, els sentiments –i no tan sols els raonaments– ens poden ajudar a prendre consciència de nosaltres mateixos, dels altres i de la natura, però també convé tenir present que, enllà d'aquests sentiments, hi ha un món molt més gran, immens, misteriós, diví, i que Nadal, en la trobada amb Jesús, ens hi vincula.

Informació elaborada per: DAVID JOU, JAUME DANTÍ, NÚRIA ICETA, JAUME ANGELATS, FRANCESC TORRALBA, MAR PÉREZ, MAR ROSÀS, MARGARITA MAURI, EMÉRITS: PERE LLUÍS FONT, JOSEP MARIA CARBONELL, ANTONI MATABOSCH, MIQUEL CALSINA, DIRECTOR DE QÜESTIONS DE VIDA CRISTIANA